

Goedemiddag dames en heren,

Inleiding

Dank voor uw uitnodiging om hier te mogen spreken op de Beleggersfair 2017 in de Beurs van Berlage. Ik ben Gert Luiting, Hoofd van de afdeling Lenen, Sparen en Retailbeleggen (LSR) bij de AFM. De AFM levert als gedragstoezichthouder een bijdrage aan duurzaam financieel welzijn. En binnen de afdeling LSR richten wij ons op de marktsegmenten Lenen en Sparen en het Retailbeleggen. Er is ook een derde team dat zich onder andere bezighoudt met het toezicht op informatieverstrekking en product governance.

Ik ben, voordat ik aan mijn verhaal begin, wel benieuwd naar het type belegger dat vandaag in de Beurs van Berlage aanwezig is op de beleggersfair?

- 1 Hoeveel van u heeft bitcoins?
- 2 En hoeveel mensen beleggen er in CfD's en binaire opties?

Als ik op feestjes kom, krijg ik altijd vragen over beleggen. Het zal u verbazen hoeveel feestgangers kennelijk op zoek zijn naar goede beleggingsadviezen. Ik moet hen dan altijd teleurstellen omdat ik net zoals velen heel slecht kan voorspellen welke kant de beurzen opgaan. Als AFM kunnen wij u niet vertellen waarin u moet beleggen, maar wel hoe u zo veilig mogelijk kunt beleggen. Ik wil hierbij meteen het volgende voorbehoud maken; dit betekent uitdrukkelijk niet dat wij u als beleggers kunnen beschermen tegen koersdalingen.

Geschiedenis

De beurshandel is van alle tijden. Tijdens mijn voorbereiding kwam ik erachter dat Koningin Wilhelmina op 27 mei 1903 de Koopmansbeurs heeft geopend (zoals de Beurs van Berlage destijds heette). De Goederen en Graan- en effectenbeurs nam intrek in het nieuwe Beursgebouw. Ik kan mij zo voorstellen dat vraag en aanbod elkaar ontmoetten en dat de risico's waar beleggers/handelaren destijds mee te kampen hadden van een hele andere orde waren dan nu. Sommigen van u hebben ongetwijfeld ook de tijd meegemaakt toen hoekmannen op de beursvloer stonden om te zorgen voor een zo goed mogelijk verloop van de handel. Ook het toezicht van alle tijden. De Commissie voor den Graanhandel hield vanuit dit gebouw boven vanuit de vergaderkamer toezicht over het geheel.

Heden

Het beleggerslandschap ziet er in 2017 heel anders uit. We hebben te maken met een steeds sneller veranderende wereld, waarin de AFM drie trends ziet die richtinggevend zijn voor de financiële sector en dus ook voor ons toezicht:

1. Allereerst de voortdurende lage rente. In deze situatie zien we dat consumenten maar ook financiële instellingen op zoek gaan naar meer rendement. Ze zijn daarvoor bereid meer risico te nemen.
2. Daarnaast de technologische ontwikkelingen en digitalisering. Blockchain, big data, enorme hoeveelheid data die wordt opgeslagen in systemen en vervolgens via internet wordt uitgewisseld. De financiële sector verandert radicaal. We zien nieuwe toetreders en nieuwe verdienmodellen. Zowel van binnen als buiten de landsgrenzen. Dit brengt mij meteen tot mijn derde punt.
3. De internationalisering van de financiële markten. In de financiële sector bewegen geldstromen, producten, diensten en data vrij over de landsgrenzen en over de grenzen van de traditionele sectoren. Steeds meer partijen bieden vanuit het buitenland hun financiële diensten aan.

Ik wil het vandaag vooral met u hebben over de risico's die deze trends met zich meebrengen.

I Voortdurende lage rente

Ik kwam onlangs de volgende koppen tegen in het FD

IMF waarschuwt voor gevolgen van 'jacht op rendement'

Beleggingskoorts van late jaren negentig lijkt terug

De laatste kop komt uit het FD van donderdag 9 november jl. In het artikel worden parallellen getrokken tussen de beleggerswereld van de late jaren 90 en het huidig beleggerslandschap en de daarbij behorende risico's. Het risico bij beleggingskoorts

is dat de opgaande lijn abrupt stopt en dat ingelegde bedragen als sneeuw voor de zon kunnen verdwijnen (of in rook op gaan).

Wat betekent dit voor AFM toezicht en hoe kan de AFM u beschermen?

U kent ons vast van de boetes die we opleggen als bedrijven de fout in gaan. En die zijn ook nodig, al is het leed dan vaak al geschied. Maar een gewaarschuwd mens telt voor twee, vandaar dat ik vandaag ook expliciet de waarschuwingen van de AFM onder uw aandacht wil brengen.

Zo hebben we in het verleden particuliere beleggers gewaarschuwd voor de risico's van contingent convertible obligaties (Coco's), binaire opties en contract for differences (CfD's) met hoge hefboomen.

Ook waarschuwen we vaker tegen boilerrooms, die niks anders zijn dan vaak buitenlandse oplichters die (zonder vergunning) beleggers vaak telefonisch onder grote druk proberen over te halen om waardeloze dan wel niet bestaande aandelen te kopen. De film 'The Wolf of Wall Street' geeft een goede inkijk in de handelswijze van dergelijke frauduleuze ondernemingen en ook de negatieve gevolgen die deze met zich meebrengen voor u als belegger.

Op onze website treft u een overzicht aan van waarschuwingen van de AFM en andere buitenlandse toezichthouders over boiler rooms. Ik zou u adviseren om bij twijfel deze lijst altijd te raadplegen.

II Technologische ontwikkeling en digitalisering

Afgelopen maandag heeft de AFM gewaarschuwd voor de cryptokoorts en dan met name de 'Initial Coin Offerings (ICO's)'. We hebben eerder ook gewaarschuwd tegen Bitcoins.

Iedereen heeft het tegenwoordig over Bitcoins, de dynamiek is herkenbaar:

Een nieuwe techniek straalt vernieuwing uit en heeft een aantrekkelijke werking, een groeiend aantal beleggers stapt in en de waarde van de investering stijgt. Anderen horen de verhalen en raken ook geïnteresseerd als ze horen hoeveel geld mensen hiermee verdienen. Dit effect wordt versterkt doordat beleggers vooral succesverhalen delen. Nieuwe beleggers stappen vervolgens in en de koersen stijgen.

Tegelijkertijd kunnen de hype en de succesverhalen verblindend werken voor de risico's die kleven aan dit soort investeringen:

- Er is een groot risico op geavanceerde vormen van fraude.
- AFM en DNB houden geen toezicht op deze markten
- Hier wordt geïnvesteerd in een technologie die nog in de kinderschoenen staat.
- Aanbieders van cryptocurrencies, bijvoorbeeld in een Initial Coin Offering, zijn vaak niet transparant over de risico's van het project.

Dit kan heel lang goed gaan. Er hoeft maar iets onverwachts/ kleins te gebeuren, zoals een negatief nieuwsbericht, om de koersen in korte tijd hard te laten dalen. Daarom belangrijk om je goed te verdiepen in cryptocurrencies, niet zomaar kopen omdat je buurman er veel geld mee verdient, en zeker niet met geleend geld dit soort investeringen aangaan.

III De Internationalisering van de financiële markten

Ik wil ten aanzien hiervan het volgende aan u meegeven. Let op het gras is (niet) altijd groener bij de burens. Zaken doen met aanbieders die in buitenland zijn gevestigd kunnen additionele risico's met zich meebrengen.

- Deze partijen zijn vaak via een Europees paspoort actief, de bevoegdheden van de AFM zijn dan beperkt.
- Dergelijke partijen bieden vaak zeer risicovolle producten aan zoals CfD's met hoge hefboomen en binaire opties.
- Ook zien we dat veel illegale partijen vaak in het buitenland zijn gevestigd.

Waar moet de belegger opletten: AFM Checklist

Waar ik het met u nog niet over heb gehad zijn de voorzorgsmaatregelen die u kunt treffen als u besluit om te gaan beleggen. De AFM heeft op haar website tips gepubliceerd genaamd: 'Praktische checklist bij beleggen'.

Deze checklist bevat een aantal aandachtspunten in de vorm van verschillende vragen die bedoeld zijn om de belegger op weg te helpen.

1. Met welk doel ga ik beleggen? Heb je een specifiek doel of wil je meer uit je vermogen halen dan de spaarrente?

2. Hoeveel risico wil ik lopen? Over het algemeen kunt u uitgaan van de volgende stelregel: hoe hoger het voorgespiegelde rendement hoe hoger het risico dat je loopt.
3. Staat de onderneming onder het toezicht van de AFM? Een vergunning is geen keurmerk, maar het betekent wel dat de onderneming gebonden is aan bepaalde minimum eisen.

Afsluiting

Ik wil mijn verhaal nu afronden en u nogmaals bedanken voor het feit dat ik vandaag hier aanwezig mocht zijn. Als er een centrale boodschap is die ik u mee wil geven is het volgende : 'Niet alles dat nieuw, spannend en snel is verandert in goud'. Wees u bewust van de risico's die horen bij bepaalde producten en beleggingsvormen.

En nu ik dan toch bezig ben ik hoop ook dat als ik, u of een van uw naasten in de toekomst op een feestje tegenkom, ik niet weer hoeft te vertellen dat ik als AFM'er u niet van beleggingsadvies kan voorzien.

